

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและถือเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับประชาชน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภารกิจของท้องถิ่นและเกิดความสำนึกถึงสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชนหน้าที่พลเมืองอันจะนำไปสู่การปกครองตนเองในที่สุด อาจกล่าวได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยมีตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กรที่เรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการที่จะพัฒนาและทำภารกิจเพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงตามเป้าหมาย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนั้นในความสัมพันธ์กับรัฐบาลกลางได้มอบหมายถ่ายโอนภารกิจหลายประการให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลกลางได้มอบหมายถ่ายโอนภารกิจหลายประการให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสิ่งที่เห็นได้ชัดคือ การเปลี่ยนแปลงบทบาทอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลางและราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งเคยทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติกลับกลายเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอนาคตราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะต้องลดบทบาทในการทำการลงไป (โกวิท พวงงาม และคณะ, 2551 : 30)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามแนวคิดในการลดภาระของรัฐบาลและหลักการกระจายอำนาจปกครอง กล่าวคือเป็นองค์กรที่รับมอบภารกิจบางอย่างจากรัฐบาลมาดำเนินการจัดทำเอง โดยภารกิจที่จัดทำนั้นเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับท้องถิ่นและเป็นภารกิจที่ท้องถิ่นสามารถจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ารัฐบาล เนื่องจากเป็นภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นแต่ละแห่ง ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงน่าจะเข้าใจปัญหาและจัดทำภารกิจเหล่านี้ได้ดีกว่าส่วนกลาง การจัดทำภารกิจดังกล่าวจึงถือเป็นอำนาจหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐบาลมอบหมายให้ ซึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการบริหารจัดการกิจการดังกล่าวตามแนวทางของตนเอง โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากส่วนกลาง ทั้งนี้อำนาจหน้าที่

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีขอบเขตเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับรัฐบาลเป็นผู้กำหนด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินการหรือให้บริการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ดังจะเห็นได้จากมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 ของพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้กว้างมาก และเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกด้าน เช่น การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร จัดให้มีและบำรุงรักษาการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง และทางระบายน้ำ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554 : 188-189) โดยเฉพาะภารกิจด้านการจัดการหรือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประชาชนในท้องถิ่น เช่น การก่อสร้างถนน สะพาน เพื่อการคมนาคมและการขนส่ง ก่อสร้างระบบสาธารณสุขอุปโภค สาธารณูปการ การผังเมือง และการควบคุมอาคาร เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการบริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี นอกจากจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นแล้ว โครงสร้างพื้นฐานยังเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น เช่น การก่อสร้างถนน ถือเป็นปัจจัยในการผลิต ช่วยในการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและบริการต่าง ๆ ของท้องถิ่นออกสู่ตลาดภายนอก เป็นต้น ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าในบรรดาภารกิจต่าง ๆ ตามกฎหมายที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องจัดทำ หรืออาจพิจารณาจัดทำในพื้นที่ความรับผิดชอบของตนนั้น โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานนับเป็นภารกิจหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำกันมาก เนื่องจากโครงการประเภทนี้มักเป็นโครงการที่คนในท้องถิ่นมีความต้องการในลำดับก่อน โครงการประเภทอื่นการจัดทำโครงการจึงตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม (มนตรี เกิดมีมูล, 2545 : 12)

องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 มีหมู่บ้านในความรับผิดชอบ 11 หมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานพัฒนาตำบล ซึ่งผลการพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากจะพิจารณาจากศักยภาพ

ข้อจำกัดและผลจากการพัฒนาที่ผ่านมาแล้ว ยังทำให้ทราบว่าโครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชน ในเรื่องการช่วยเหลือความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในตำบลคันธารราษฎร์ (องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์, 2556 : 13)

สาเหตุสำคัญที่ทำให้โครงสร้างการพัฒนาไม่สนองต่อความต้องการของประชาชนในชุมชนได้นั้นอาจเกิดจากปัญหาและข้อจำกัดบางประการ ได้แก่ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นโครงการที่ได้รับการริเริ่มและควบคุมโดยองค์กรภายนอกหรือได้รับการสั่งการจากหน่วยเหนือให้ดำเนินการ โดยไม่ได้เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน ที่สำคัญประชาชนมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องว่าในการบริการและบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุขปโลก รวมถึงในทุก ๆ ด้านเป็นหน้าที่รับผิดชอบหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น โดยที่ประชาชนในท้องถิ่น ไม่มีหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการพัฒนาหรือบำรุงรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณประโยชน์เหล่านั้น ทั้งนี้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการหรือความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ แต่เนื่องจากที่ผ่านมายังไม่เคยมีการสำรวจความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวมาก่อน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ โดยจะทำการศึกษาว่าประชาชนมีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับใด และเมื่อประชาชนที่มีข้อมูลส่วนตัวต่างกันมีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแตกต่างกันหรือไม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการพัฒนาให้ตรงต่อความต้องการของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกประชาชนตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์แผนสามปี พ.ศ.2553-2555, 2555 : 9-10) ได้แก่

- 1.1 ด้านการคมนาคมขนส่ง
- 1.2 ด้านระบบไฟฟ้า
- 1.3 ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
- 1.4 ด้านระบบระบายน้ำ
- 1.5 ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย

จังหวัดมหาสารคาม จาก 11 หมู่บ้าน จำนวน 1,154 ครัวเรือน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอ กันทรวิชัย, 2556 : 5)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้า ครัวเรือน ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 298 คน ซึ่งได้มาโดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ของยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกเป็น

3.1.1 เพศ

3.1.2 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคาดหวังของประชาชนต่อ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์แผนสามปี พ.ศ.2553- 2555, 2555 : 9-10) ได้แก่

3.2.1 ด้านการคมนาคมขนส่ง

3.2.2 ด้านระบบไฟฟ้า

3.2.3 ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

3.2.4 ด้านระบบระบายน้ำ

3.2.5 ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ใช้พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล คันธารราษฎร์ อำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาศึกษาระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นด้วยวิจารณญาณเกี่ยวกับความคาดคะเนหรือการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะมี ควรจะเป็น ควรจะเกิดขึ้น อันจะนำไปสู่ผลงานที่ดีขึ้น ซึ่งในที่นี้ คือ ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. ประชาชน หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นกับความเป็นอยู่โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีทิศทางที่แน่นอน

4. ความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับความน่าจะเป็นที่พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานใน 5 ด้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ดังนี้

4.1 ด้านการคมนาคมขนส่ง หมายถึง การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์เกี่ยวกับการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมถนนทางเท้า สะพาน ป้ายจราจร บокเส้นทาง และสัญญาณไฟจราจร

4.2 ด้านระบบไฟฟ้า หมายถึง การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์เกี่ยวกับการติดตั้งและซ่อมแซมไฟฟ้าส่องสว่าง การขยายเขตการใช้ไฟฟ้า และการติดตั้งและซ่อมแซมไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์

4.3 ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค หมายถึง การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์เกี่ยวกับการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมระบบประปา การก่อสร้างฝายกั้นน้ำ การขยายเขตการใช้ประปา การซ่อมแซมท่อส่งน้ำประปา และการขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อการกักเก็บน้ำ

4.4 ด้านระบบระบายน้ำ หมายถึง การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์เกี่ยวกับการก่อสร้างวางท่อระบายน้ำ การซ่อมแซมท่อระบายน้ำ การก่อสร้าง ซ่อมแซมรางระบายน้ำ การขุดลอกคู คลอง เพื่อการระบายน้ำ

4.5 ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน หมายถึง การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์เกี่ยวกับการซื้อที่ดินเพื่อการก่อสร้างอาคารสาธารณะต่าง ๆ หรือการ

พัฒนาปรับปรุงที่ดินเพื่อการก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์สวนสาธารณะ ลานกีฬา และศาลา
ประชาคม

5. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ
บริหารตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อสนเทศที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ให้ตรงต่อความคาดหวังของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคันธารราษฎร์ อำเภอ
กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY